

HAYAT Bilgisi

3

Ozet Defteri

KROKİ

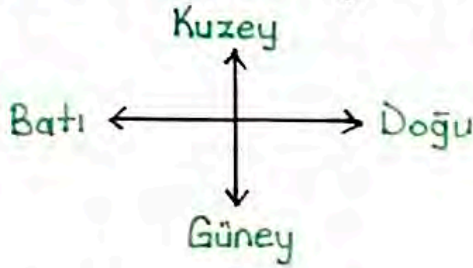
Bir yerin kuş bakışı görünüşünün ölçsüz olarak, kabataslak biçimde küçültülerek çizilmesine **kroki** denir.

Kuş bakışı: Herhangi bir yerin yüksekten görünüşüne denir. Yani kuşların gördüğü gibi bakılmasıdır.

Kabataslak: Bir şeyin ayrıntılarına girmeden, ana çizgilerini belirtmek demektir.

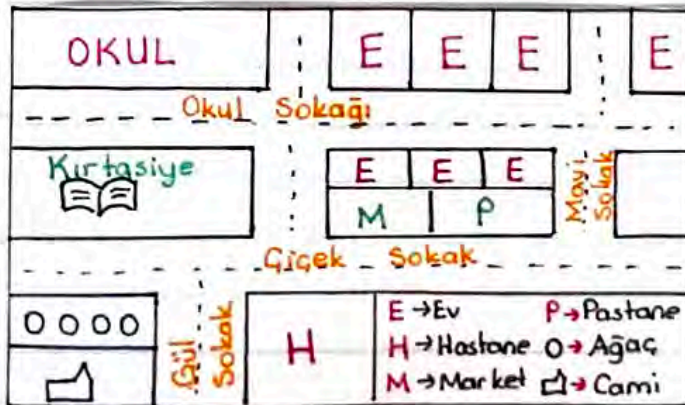
Krokilerin Özellikleri

- * Krokiler ölçeksizdir yani ölçme aracı kullanılarak küçültülmez.
- * Krokide bir yerin kuş bakışı görünüşü çizilir.
- * Kroki ayrıntıya girmeden, kabataslak çizilir.
- * Kroki çizerken yönlere dikkat edilir.

- * Krokide nesnelerin birbirine göre büyüklüğüne dikkat edilir.
- * Kroki çizerken kare, dikdörtgen, daire ve üçgen gibi geometrik şekillerden yararlanılır.
- * Krokide önemli yerleri (hastane, okul, park, eczane gibi) sembol kullanarak gösteririz. Sembollerin anlamları krokinin altında belirtilmelidir.

- * Krokiler bir yeri tarif etmek, bir yeri bulmak için kullanılır.
- * Krokide ölçü kullanılmaz, haritada ölçü kullanılır.

Okulumuzun Bize Katkıları

Okul, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yapıldığı kurumlardır. Okul bizim ikinci yuvamızdır. Hem bilgi öğrendiğimiz, hem de kendimizi geliştirdiğimiz yerdir.

Okulda hem eğlenir, hem de öğreniriz. Okul bizi hayata hazırlar ve kendimizi geliştirmemizi sağlar.

Okul topluma da birçok katkı sağlar. Okullar, toplumun amaçlarına ulaşabilmesini sağlar.

Okullar bize **egitsel**, **sosyal** ve **kültürel** yönden katkılar sağlar.

Okulun bize katkılarının bazıları şunlardır:

- * Okumayı, yazmayı, sayıları, işlemleri öğreniriz.
- * İnsanlarla iletişimimizi güçlendirir.
- * Vatanimizi, milletimizi, kültürümüzü tanımamızı sağlar.
- * Renkleri, notaları, bedenimizi nasıl sağlıklı tutmamız gerektiğini öğreniriz.
- * Yeni arkadaşlıklar kurmamızı sağlar.
- * Tarihimizi, kültürel değerlerimizi tanımamıza ve sahip çıkmamıza imkan sağlar.
- * Kendimizin, diğer canlıların ve doğanın özellikleri ile ilgili bilgiler öğreniriz.
- * Sevgi, saygı, yardımlaşma, hoşgörü, sorun çözme becerisi gibi değerler kazanmamızı sağlar.
- * Toplumdaki kurallara ve ahlaki değerlere saygı göstermemizi sağlar.
- * Planlı ve düzenli yaşamayı öğreniriz.
- * Spor, müzik, resim gibi özel yeteneklerimizin geliştirilmesine imkan tanır.
- * Sosyal hayatla ilgili bilmemiz gereken kuralları öğreniriz.
- * Yeni bir dil öğreniriz.
- * İşbirliği ve dayanışmayı öğreniriz.
- * Kültürün kuşaklar arası aktarımını sağlar.
- * Ülkemize ve topluma nasıl faydalı olacağımızı öğreniriz.

Okulda İsteklerimi Belirtiyorum

Okullar, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yapıldığı kurumlardır. Okulda istek ve ihtiyaçlarımız her zaman karşılanamayabilir. Bu gibi durumlarda isteklerimizi ifade edebilmenin bazı demokratik yolları vardır. Bu demokratik yollardan biri dilek kutusu, diğeri dilekçe yazmaktır.

İsteklerimizi, düşüncelerimizi, beğenilerimizi bildirmemiz için kurumlarda (okul, hastane, üniversite,...) hazırlanan dilek kutuları vardır. Bu dilek kutularına özgürce istek ve düşüncelerimizi yazarak bırakabiliriz. İsteğimizi yazarken açık, anlaşılır, saygılı ve nezaket ifadelerini içeren bir yazı yazmaya dikkat etmeliyiz.

İsteklerimizi bildirmenin bir diğer yolu dilekçe yazmaktır. Dilekçe yazmak bir vatandaşlık hakkıdır. İsteklerimizi resmi kurumlara dilekçe ile bildiririz.

Dilekçe: Bir isteği bildirmek için resmi makamlara sunulan, imzalı ve adresli yazılardır.

*Dilekçe yazarken dikkat etmemiz gereken kurallar vardır:

- * Çizgisiz beyaz kağıt kullanmalıyız.
- * Bilgisayar ya da elle yazabiliriz. Elle yazıyorsak mavi ya da siyah tükenmez kalem kullanmalıyız.
- * Dilekçeyi vereceğimiz kurumun adını kağıdın üst orta kısmına yazmalıyız.
- * İsteklerimizi açık, anlaşılır ve saygılı bir dille yazmalıyız.
- * Dilekçeyi "Gereğini arz ederim." şeklinde bitirmeliyiz.
- * Sağ alt köşeye tarihi yazmalıyız.
- * Sol alt köşeye adresimizi yazmalıyız.
- * Tarihin altına adımızı ve soyadımızı yazıp imza atmamız.

Dilek kutusuna yazdığımız yazılar ve dilekçeler kurum yetkilileri tarafından incelenerek değerlendirilir. Uygu olan istek ve dilekler gerçekleştirilir.

Unutmamalıyız ki herkesin duygu ve düşüncelerine saygı göstermeliyiz.

Okul Kaynaklarını Tasarruflu Kullanıyorum

Okulumuzda ihtiyaçlarımızı karşılamak için su, elektrik, doğal gaz, kömür gibi bazı kaynakları kullanırız. Bu kaynakların yanında okulda kullandığımız eşyalar ve temizlik malzemeleri de ihtiyaçlarımızın karşılanması için kullanılır.

Kaynaklarımızı kullanırken, dikkatli ve tasarruflu kullanmaya özen göstermeliyiz. Çünkü kullandığımız kaynaklar sınırsız değildir ve tükenebilir. Bunun için bilinçli bir tüketici olmalıyız.

Okulda en çok kullandığımız kaynaklar su ve elektriktir. Kaynaklarımızı tasarruflu kullanarak ülke ekonomisine katkı sağlayabiliriz.

Kaynaklarımızı tasarruflu kullanmak için:

- * Güneş ışığının aydınlattığı sınıfta lamba yakmamalıyız.
- * Suyu boş yere tüketmemeliyiz.
- * Teknolojik aletleri kullanmıyorsak kapatmalıyız.
- * Kışın sınıfımızı havalandırmak için pencereyi kısa süre açmalıyız.
- * Okuluzu temiz tutmalıyız. Böylece temizlik malzemelerinin fazla kullanılmasını engellemiş oluruz.
- * Sınıf tahtasını gereksiz yere kullanmamalıyız.
- * Sınıf ve okul eşyalarını özenli ve temiz kullanmalıyız.

Kaynakların tasarruflu kullanımını sağlamak için:

- ✓ Panolara bilgilendirici yazılar yazabiliriz.
- ✓ Lavabo ve elektrik düğmelerinin üzerine dikkat çekici notlar asabiliriz.
- ✓ Arkadaşlarımızı nazik şekilde uyarabiliriz.
- ✓ Kaynakların tasarruflu kullanımıyla ilgili şiir ve resim yarışmaları düzenleyebiliriz.

Meslekleri ve Özelliklerini Araştıralım

Hiçbir insan bütün ihtiyaçlarını tek başına karşılayamaz. Bu nedenle toplumda iş bölümü yapma ihtiyacı doğmuştur. İş bölümü sonucunda çeşitli meslekler ortaya çıkmıştır.

İnsanların geçimlerini sağlamak için sürekli yaptıkları, kuralları belirlenmiş işe **meslek** denir. Meslekler, insanların ihtiyaçlarını karşılamak için ortaya çıkmıştır.

Meslekler, insanların farklı ihtiyaçlarını karşılar. Tüm meslekler bu nedenle önemli ve saygındır. Her meslek grubundaki insanların diğer meslekteki insanların hizmetine ihtiyacı vardır. Örneğin: bir doktor çiftçinin ürettiğine ihtiyaç duyarken, çiftçi terzinin diktiklerine, terzi mühendisin yaptığı eve ihtiyaç duymaktadır.

Çeşitli meslekleri tanıyalım:

	TERZİ ERKEK ve KADIN KIYAFETLERİ DİKERİM ya da KIYAFETLERİ TAMİR EDERİM.		HEMŞİRE DOKTORLARA TEDAVİ SÜRECİNDE YARDIM EDERİM, HASTALARLA İLGİLENİRİM.
	MÜHENDİS İNSANLAR İÇİN YOL, LİMAN, KÖPRÜ ve BİNA YAPARIM.		ŞOFÖR KARA TAŞITLARINDAN OTOMOBİL, OTOBÜS, KAMYON VB. ARAÇLARI KULLANAN KİŞİYİM.
	AŞÇI İNSANLARA SAĞLIKLI ve LEZZETLİ YEMEKLER PIŞIRIRIM.		POLİS ŞEHİR MERKEZLERİNDE İNSANLARIN HUZUR VE GÜVENLİĞİNİ SAĞLARIM.
	ÇİFTÇİ İNSANLARA SAĞLIKLI SEBZE ve MEYVE YETİŞTİRİRİM.		İTFAİYECİ ÇIKAN YANGINI SÖNDÜRÜRÜÇERİDE MAHSUR KALAN İNSANLARI KURTARIRIM.

DOKTOR

İNSANLARI MUAYENE
EDER , GEREKLİ
MÜDAHALE ve TEDAVİYİ
YAPARIM .

AVUKAT

İNSANLARI
MAHKEMELERDE TEMSİL
EDEN ve ONLARIN
HAKLARINI SAVUNAN

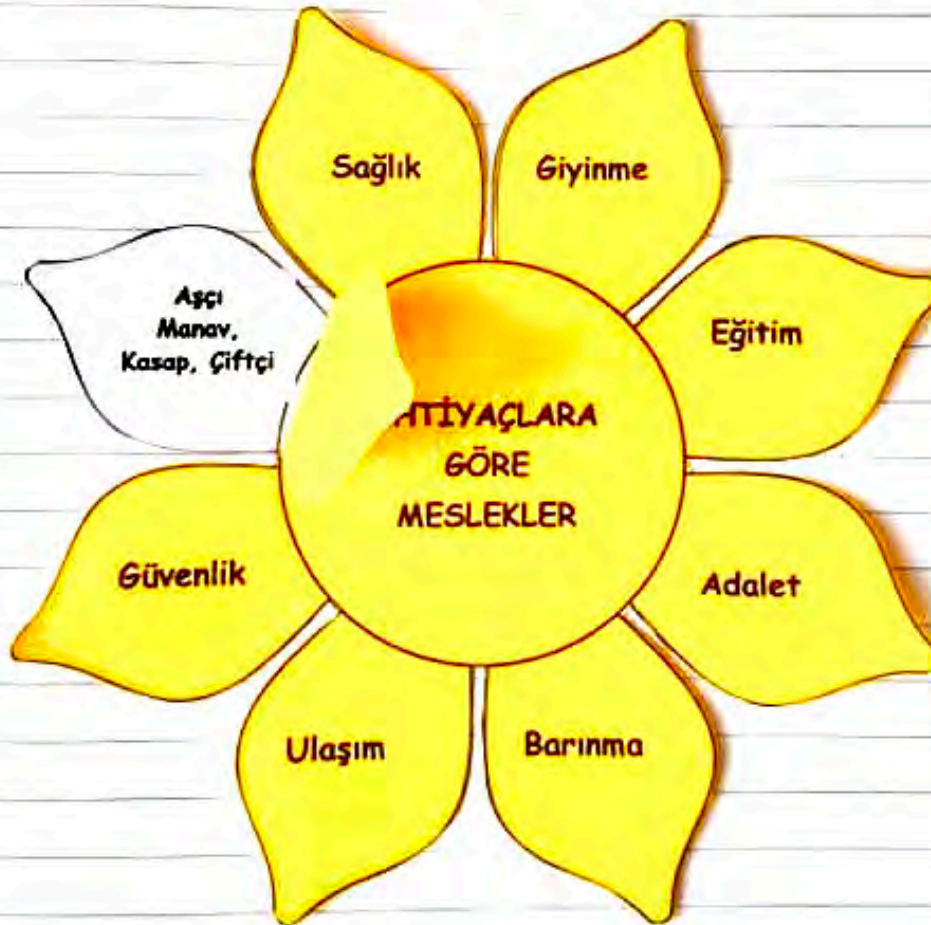
MARANGOZ

AĞAÇ İŞLERİYLE UĞRAŞIR
, AĞAÇTAN ÇEŞİTLİ
EŞYALAR YAPARIM .

MİMAR

BİNALARIN PLANINI ÇİZER
, YAPIMI DENETLER ve
İNŞAAT ÇALIŞMALARINI
YÖNETİRİM .

2.ÜNİTE: EVİMİZDE HAYAT

BÜYÜKLERİMİN ZAMANI ile BENİM ZAMANIM

Bütün insanlar doğar, büyür, gelişir ve yaşlanır. Anne ve babamız, onların anne ve babaları da bir zamanlar çocuktular. Anne ve babamızın anne ve babalarına aile büyükleri denir.

Aile büyüklerimizin çocukluk dönemini öğrenirsek, kendi çocukluğumuz ile aile büyüklerimizin çocukluğunu karşılaştırıp benzer ve farklı yönlerini belirleyebiliriz.

Aile büyüklerimizin çocukluk dönemini nasıl öğrenebiliriz?

- 1- Aile büyüklerimizle sohbet edebiliriz.
- 2- Önceden sorular hazırlayıp onlarla röportaj yapabiliriz.
- 3- Aile albümlerini ve eski eşyalarını inceleyebiliriz.

Aile Büyüklerimiz ile Kendi Çocukluk Dönemimizi Karşılaştıralım

Kendi Çocukluğum

Aile Büyüklerimin Çocukluğu

* Cep telefonu, elektronik posta kullanıyoruz. → İletişim Aracı → * Postaneden jeton ile telefon edilir, mektup yazılırdı.

* Hızlı tren, uçak, araba, otobüs kullanıyoruz. → Ulaşım Aracı → * Buharlı tren kullanılırdı. Uçak çok azdı. Araba, otobüs azdı ve pahalıydı.

* Uzaktan kumandalı araba, hazır bebekler, bilgisayar oyunları gibi oyuncaklar → Oyuncak → * Tahta araba, bez bebek gibi kendilerinin yaptıkları oyuncaklar

* Bilgisayar oyunları, oyun konsolu, saklambaç, körebe, yakan top gibi → Oyunlar → * Çelik-çomak oyunu, beştaş oyunu, körebe, saklambaç, seksek, ip atlama gibi oyunlar.

* Çok katlı apartman dairelerinde oturuyoruz. Oda sayısı çok ama bahçemiz yok. → Evler → * Tek katlı, bahçeli evler vardı. Oda sayısı azdı. Bahçede oyun oynanırdı.

* Renk renk kıyafetlerimiz var. Kıyafetlerimizi mağazalardan ve pazardan satın alıyoruz.

Kıyafet

* Çok kıyafetimiz yoktu. Kardeşlerimizin küçülen kıyafetlerini de giyerdik. Annelerimiz kazaklarımızı örerd.

* Çamaşır ve bulaşık makinelerde yıkanıyor. Televizyonumuz birçok kanalı gösteriyor ve renkleri çok canlı. Evimizde elektrikle çalışan birçok eşya var.

Ev Eşyası

* Çamaşır ve bulaşıkları elde yıkardık. Televizyonumuz renksizdi ve tek kanalı vardı. Mutfakta elektrikli eşyalar yoktu.

! Siz de aile büyüklerinizle bir röportaj yaparak kendi çocukluğunuz ile onların çocukluğunu karşılaştırınız.

KOMŞULUK İLİŞKİLERİ

Birbirine yakın evlerde oturan kişilere **komşu** denir. Komşularımız hayatı paylaştığımız insanlardır. Bu nedenle komşularımız ile ilişkilerimiz önemlidir. Komşularımıza karşı pek çok görev ve sorumluluğumuz vardır. Bunlardan en önemlisi haklara saygılı olmaktır. Unutmamalıyız ki iyi ilişkiler beraberinde huzur ve güveni getirir.

Komşularımız ile iyi ilişkiler kurmak için

- ⬆ Komşularımıza saygılı davranmalı, onları rahatsız edecek davranışlardan kaçınmalıyız.
- ⬆ İhtiyaç duymaları halinde yardımcı olmalıyız.
- ⬆ Komşularımızla selamlaşmalıyız.
- ⬆ Önemli günlerinde yanlarında olmalıyız.
- ⬆ İyi ve kötü günlerinde sevinç ve üzüntülerini paylaşmalıyız.

Etkinlik: Komşuluk ile ilgili verilen atasözlerinin anlamlarını araştırıp yazalım.

Komşu komşunun
külüne muhtaçtır.

Hayır dile komşuna,
hayır gele başına.

Komşu ekmeği,
komşuya borçtur.

Ev alma,
komşu al.

EVDEKİ GÖREV ve SORUMLULUKLARIM

Evimizde yapılması gereken birçok iş vardır. Aile içinde işlerin kolayca yapılabilmesi için iş bölümü yapmalıyız. İş bölümünde bizim de üzerimize düşen görev ve sorumluluklar vardır. Sorumluluklarımızı zamanında yerine getirmeliyiz.

- Odamızı toplamak.
- Oyuncaklarımızı kaldırmak
- Yatağımızı toplamak
- Giysilerimizi katlamak ve dolabımıza yerleştirmek
- Sofranın kurulmasına ve kaldırılmasına yardım etmek
- Çiçekleri sulamak

- Derslerimize çalışmak
- Kitap okumak
- Okul eşyalarımızı düzenli tutmak
- Kaynaklarımızı tasarruflu kullanmak
- Ev temizliğinde üzerimize düşen görevleri yapmak

İş Bölümü Yapmanın Yararları

- ✓ Sevgi ve saygıyı artırır.
- ✓ İşlerin yapılmasını kolaylaştırır.
- ✓ Aile bireylerinin mutlu, huzurlu olmasını sağlar.
- ✓ Aile bireylerinin birbirine daha çok zaman ayırmasını sağlar.

KAZA GELİYORUM DEMEZ!

Can ve mal kaybına yol açan, isteğimiz dışında gerçekleşen olaylara **kaza** denir.

Kazalar ev, okul, iş yeri gibi her ortamda karşımıza çıkabilir. Kazalar genellikle **dikkatsizlik**, **bilinçsizlik** ve **acele davranışlar** sonucunda oluşur.

Başlıca ev kazaları

- Yangın
- Elektrik çarpması
- Düşme, çarpma
- Merdiven, balkon kazası
- Yanma
- Kesici ve delici aletlerle yaralanma

Kazalar sonucunda:

- ✓ Kesik, yaralanma
 - ✓ Boğulma
 - ✓ Zehirlenme
 - ✓ Yanık
- meydana gelebilir.

Kazalar beklenmedik anda ortaya çıkar. Bu durumlarda nasıl davranmamız gerektiğini bilmeliyiz. Bu amaçla **acil durum telefonlarını** ezberlemeli ve ilk yardım kurallarını öğrenmemiz gereklidir.

Kazalardan Korunmak İçin Dikkat Etmemiz Gerekenler

- ❗ Kibrit, çakmak gibi yanıcı araç gereçlerle oynamamalıyız.
- ❗ Sıcak sıydanlık, tencere, soba gibi eşyalara dokunmamalıyız.
- ❗ Prizlere dokunmamalı, ıslak elle elektrikle çalışan makinelere dokunmamalıyız.
- ❗ Boğulmaya neden olabilecek küçük cisimleri ağızımıza sokmamalıyız.
- ❗ Kesici ve delici aletlerle uğraşmamalı, kullanmamız gerekiyorsa büyüklerimizden yardım istemeliyiz.
- ❗ İlaç ve temizlik maddelerini içmemeli, koklamamalıyız.
- ❗ Balkon ve pencerelerden sarkmamalıyız.
- ❗ Okulda merdivenlerde ve koridorlarda koşmamalıyız.
- ❗ Yüksekteki esyayı almak için masa, sandalye gibi eşyaların üzerine çıkmamalıyız.

ACIL DURUMLARDA NE YAPMALIYIM?

Günlük yaşamımızda evde, okulda, sokakta bazen istemediğimiz zor durumlarla karşılaşabiliriz. Acil durum adı verilen bu durumlarda çok sakin olmalıyız.

Acil durumlarda öncelikle tehlikeli ortamdan uzaklaşmalıyız. Güvenli alana geçince yardım istemeliyiz. Yanımızda bir büyüğümüz yoksa öncelikle kimden yardım isteyeceğimizi tespit etmeli ve bir an önce ona haber vermeliyiz.

Acil durum telefonlarını gerekmedikçe aramamalıyız. Gereksiz yere aradığımızda meşgul ettiğimiz acil durum merkezine gerçekten ihtiyacı olan kişilerin ulaşmasını engellemiş oluruz.

Acil durum numalarını ezberlemeliyiz.

Bazı Acil Durumlarda Yapmamız Gerekenler

Yangın olması durumunda:

- ✓ 110 numaralı acil çağrı merkezini aramalı ve adres bilginizi vermeliyiz.
- ✓ Sonra kapıyı kapatarak evden uzaklaşmalıyız.
- ✓ Yangın merdivenini kullanarak binayı terk etmeliyiz.
- ✓ Evden çıkamıyorsak yangının olmadığı bir odanın kapısının altını ıslak havluyla kapatmalı ve camı açarak yardım beklemeliyiz. Böylece dumandan zehirlenmemizi engellemiş oluruz.

Okulda kaza olması durumunda:

- ✓ Nöbetçi öğretmene haber vermeliyiz.

Bir yerimiz kesildiğinde

- ✓ Kanayan yeri yıkayarak üzerine temiz bir bez ile bastırmalıyız. Ardından en yakın sağlık kuruluşuna gitmeliyiz.

Bir yerimiz yandığında

- ✓ Yanan yerimizi suya tutmalı ve en yakın sağlık kuruluşuna gitmeliyiz.
- ✓ Eğer yanık yerle temas eden giysi varsa öncelikle o giysiyi çıkarmalıyız.

acil telefonlar

AMBULANS

112

İTFAİYE

110

POLİS

155

156

177

187

ACIL DURUMLARDA NE YAPMALIYIM?

Bazen istemediğimiz zor durumlarda kalabiliriz. Acil durum adı verilen bu durumlarda çok sakin olmalıyız.

Acil durumlarda öncelikle tehlikeli ortamdaki uzaklaşmalıyız. Güvenli alana geçince yardım istemeliyiz.

Acil durumlarda kimden yardım isteyeceğimizi tespit etmeli ve bir an önce ona haber vermeliyiz.

ACIL ÇAĞRI MERKEZİ

112

Jandarma

İtfaiye

Orman Yangını

Yangın olması durumunda, acil çağrı merkezini arayarak adres bilgilerimizi vermeliyiz. Sonra kapıyı kapatarak evden uzaklaşmalıyız.

Yangın merdivenini kullanarak binayı terk etmeliyiz.

Evden çıkamıyorsa dumandan zehirlenmemek için oda kapısının altını ıslak havluyla kapatmalıyız.

Okulda kaza olması durumunda, nöbetçi öğretmene haber vermeliyiz.

Bir yerimiz kesildiğinde, kanayan yeri yıkayarak üzerine temiz bir bez ile bastırmalıyız.

Bir yerimiz yandığında, üzerine soğuk su dökmeliyiz.

HAYAT BİLGİSİ

Ülkemizin Yönetim Şekli

Milli mücadele kazanıldıktan sonra **29 Ekim'de, Mustafa Kemal'in** önderliğinde **cumhuriyet** ilan edildi. Böylece devletimizin yönetim şekli **cumhuriyet** oldu. Devletimizin adı **Türkiye Cumhuriyeti** oldu.

Mustafa Kemal Türk milletinin özgür, birlik, beraberlik ve dayanışma içerisinde yaşaması için **cumhuriyeti** kurdu.

Cumhuriyet gücünü halktan alan, millet hakimiyetine dayanan bir yönetim şeklidir. Cumhuriyetle yönetilen ülkelerde millet egemenliği kendi elinde tutar. Bu egemenliği kendi seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullanır.

♥ Cumhuriyet yönetiminde kadın erkek eşitliği vardır.

♥ Dil, din ayrımı gözetilmeden herkese eşit davranılır.

♥ Cumhuriyetle birlikte yeni yollar ve fabrikalar yapıldı.

♥ Herkes seçme ve seçilme hakkına sahip oldu. Türk kadını birçok ülkedeki kadınlardan daha önce seçme seçilme hakkı kazandı.

♥ Herkes eşit şartlarda eğitim alma hakkına sahip oldu.

♥ Herkes konut dokunulmazlığı ve haberleşme hakkı kazandı.

♥ Cumhuriyetle birlikte Medeni Kanun ile evlilikte resmi nikah zorunlu oldu.

♥ D n ile devlet işleri birbirinden ayrıldı.

Aşağıdaki noktalı yerlere uygun sözcükleri yazalım.

29 Ekim

Mustafa Kemal

padıřah

en iyi yönetim

cumhuriyet

resmi nikah

1- Medeni Kanun ile evlilikte
zorunlu oldu.

2- Cumhuriyet ----- şekli'dir.

3- Cumhuriyet kurulmadan önce devletimizi
yönetiyordu.

4- Milli Mücadele kazanıldıktan sonra
'de, -----'in  nder-
liğinde ----- ilan edildi.

Haydi  ocuklarım

★ Konumuzu çok çok okuyalım.
Hayat Bilgiř defterimize yazalım.

★ Türkçe defterinize Cumhuriyet
ile ilgili 4 kitalik şiir yazalım.

TARİHİ VE DOĞAL GÜZELLİKLERİMİZ

Güzel ülkemiz Türkiye tarihi eserler ve doğal güzellikler bakımından çok zengin bir ülkedir.

Tarihi eserler geçmişte yaşamış uygarlıklardan günümüze kadar gelen ortak miraslardır. Tarihi eserler koruma altındadır. İnsanlığın ortak mirası olduğundan ziyaretçilere açık tutulur.

✿ Eskiden insanlar uzun yolculukları sırasında **han** ve **kervansaraylar**ı kullanırdı.

✿ İnsanlar yaşadıkları yerin güvenliğini sağlamak için **kale** yapmışlardı.

✿ İnsanların ibadetlerini yaptıkları ve eğitim gördükleri **camii** ve **medreseler** vardı.

✿ Bunların dışında **saraylar**, **heykeller** ve **açık hava tiyatroları** da tarihi mekanlar arasında bulunur.

Yapılan bu eserlerin tamamı eski dönemlerde yaşamış insanların ihtiyaçlarını gidermek amacıyla yapılmıştır.

MÜZE: Tarihi eserlerin sergilendiği ve korunduğu yerlere müze denir.

- Müzeler bizlere tarih hakkında bilgi verir.
- Müzelerdeki eserler koruma altındadır.
- Müzeler herkesin ziyaretine açıktır.

Müzeleri Ziyaret Ederken Uyulması Gereken Kurallar

- 1- Tarihi eserlere zarar vermemek için fotoğraf çekmemeliyiz.
- 2- Yiyecek ve içecekler müzeye girmemelidir.
- 3- Müzede yüksek sesle konuşmamalıyız.
- 4- Müzede eserlere dokunmamalıyız.
- 5- Evcil hayvanlarımızla müzeye girmemelidir.

DOĞAL GÜZELLİKLER

Doğada kendiliğinden insan eli değmeden, doğa olayları sonucunda oluşan yerler doğal güzelliklerdir.

- Denizler
 - Göller
 - Akarsular
 - Dağlar
 - Mağaralar
 - Vadiler
 - Şelaleler
 - Milli Parklar
 - Peri bacaları
 - Travertenler
- doğal güzelliklere örnektir.

♥ Güzel yurdumuz Türkiye doğal güzellikler bakımından çok zengindir. Bu yerleri korumalı ve temiz tutmalıyız. Ülkemizdeki doğal güzellikler turistlerin de sürekli ziyaret ettikleri yerlerdir.

HAYAT BİLGİSİ

~TARİHİ MEKANLAR~

Güzel yurdumuz Türkiye tarihi mekanlar bakımından oldukça zengindir. Bunlardan bazı-
larını sıralayalım.

1-Efes Antik Kenti: İzmir ilinin Selçuk ilçesinde yer alan bu mekanda bir çok uygar-
lığa ait tarihi yapı ve eserler bulunur.

2- Topkapı Sarayı: İstanbul Sarayburnu'nda bulunur. Osmanlı İmparatorluğu'nun yönetim merkezi olmuştur.

3- Süleymaniye Cami: İstanbul'da bulunur. Bu eser Mimar Sinan tarafından yapılmıştır.

4- Yerebatan Sarnıcı: İstanbul'da bulunur. Yer altında yağmur sularının biriktirildiği yere sarnıç denir. İçme suyu biriktirmek için yapılmıştır.

5- Sümela Manastırı: Trabzon ilinin Maçka ilçesinde sarp kayalıklar üzerine yapılmıştır.

6- İshak Paşa Sarayı: Ağrı ilimizde bulunur. Osmanlı mimarisinin günümüze ulaşan tek sa-
rayıdır.

7- Akdamar Kilisesi: Van Gölü'ndeki Ak-
damar Adası üzerinde bulunur. Adaya ulaşım
deniz araçlarıyla sağlanır.

8- **Zeugma Mozaik Müzesi:** Gaziantep ilimizde yer alır. **Mozaik** küçük küçük renkli taşlardan oluşan resim ve süsleme sanatıdır.

~ DOĞAL GÜZELLİKLER ~

İlkemizin bir çok doğal güzelliklerinden bazılarını sıralayalım.

1- **Pamukkale Travertenleri:** Denizli ilimizde bulunur. Depremler sonucu termal sularla oluşan bir doğa harikasıdır.

2- **Salda Gölü:** Burdur ilinin Yeşilova ilçesindedir. Türkiye'nin en derin gölüdür.

3- **Manavgat Şelalesi:** Antalya ilinin Manavgat ilçesinde Manavgat Çayı üzerinde bulunur.

4- **Peri Bacaları:** Nevşehir'de bulunur. Yumuşak kayalar rüzgar ve yağmur sularının aşındırması sonucu oluşmuştur.

5- **Saklıkent Kanyonu:** Muğla - Antalya il sınırı içinde bulunur. Suyun araziyi aşındırmasıyla oluşmuştur.

6- **Ölüdenizi:** Muğla ilinin Fethiye ilçesindedir. Dalgaların denizin iç kısımlarında kıyı oluşturmalarıyla meydana gelmiştir.

Öğrendiklerimizi Tekrar Edelim

1. Topkapı Sarayı ile ilgili hangisi doğrudur?

- Doğal bir güzelliştir. ☐
- Tarihi bir mekandır. ☐
- Denizli'de bulunur. ☐

2. Aşağıda yer alan tarihi mekan ve doğal güzelliklere örnekteki gibi uygun olanı yazalım.

- Pamukkale Travertenleri → Doğal güzellik
- Yerebatan Sarnıcı → Tarihi mekan
- Zeugma Mozaik Müzesi →
- Salda Gölü →
- Manavgat Şelalesi →
- Efes Antik Kenti →
- Topkapı Sarayı →
- Peri bacaları →
- Ölüdeniz →
- Süleymaniye Cami →
- İshak Paşa Sarayı →
- Saklıkent Kanyonu →
- Akdamar Kilisesi →
- Sümela Manastırı →

3. Aşağıdakilerden hangisi doğal güzelliştir?

- Süleymaniye Cami ☐
- Sümela Manastırı ☐
- Salda Gölü ☐

4. Aşağıdakilerden hangisi ticaret amacıyla kullanılır?

- Kaleler ☐
- Tarihi çarşılar ☐
- Camiler ☐

HAYAT BİLGİSİ

①

Görev ve Sorumluluklarımız

Kişinin kendi üzerine düşen görevleri yerine getirmesine **sorumluluk** denir. Bizlerin **kendimize**, **ailemize** ve **ülkemize** karşı sorumluluklarımız vardır.

Kendimize Karşı Sorumluluklarımız

- Dengeli ve düzenli beslenmeliyiz.
- Spor yapmalıyız.
- Kişisel temizliğimize dzen göstermeliyiz.

Ailemize Karşı Sorumluluklarımız

Aileyi oluşturan her bireyin kendisine ve ailesine sorumlulukları vardır. Sorumluluk almayı ailemizde öğreniriz. Aile bireyleri görev ve sorumluluklarını yerine getirirse mutlu şekilde yaşarlar.

Ülkemize Karşı Sorumluluklarımız

- Derstelerimize çok çalışmalıyız.
 - Okul ve sınıf kurallarına uymalıyız.
 - Okulumuzdaki ve sınıfımızdaki eşyaları dikkatli kullanmalıyız.
 - Evimizi, sınıfımızı, okulumuzu ve çevremizi temiz tutmalıyız.
 - Çevreyi ve doğayı korumalı, ağaç dikmeliyiz.
 - Kaynakları boşa harcamamalıyız.
 - Ülkemizin gelişmesi ve yükselmesi için vatanımızı sevmeli ve çalışkan olmalıyız.
- ♥ Atatürk'ün "Vatanını en çok seven, görevini en iyi yapandır." sözünü unutmamalıyız.

ETKİNLİK

②

😊 Aşağıdaki boş bırakılan yerleri kutulardaki uygun sözcüklerle tamamlayalım.

gelişmesi

görevini

çalışarak

kaynakları

zarar

1. Vatanını en çok seven en iyi şekilde yapandır.

2. Ülkemizin için elimizden gelen desteği sağlamalıyız.

3. Derslerimize sorumluluğumuzu yerine getirmeliyiz.

4. Sınıfımızdaki ve okulumuzdaki eşyalara vermemeliyiz.

5. başa harcamamalıyız.

😊 Aşağıda verilen davranışların doğru davranış mı yoksa yanlış davranış mı olduklarını yazalım

* Dişlerimi günde en az iki kez fırçalarım. → Doğru davranış

* Anne ve babama yapabileceğim işlerde yardım etmem. →

* Her besinden yeteri kadar yemeye çalışırım. →

* Okuluma geç giderim. →

* Ödevlerimi zamanında ve en iyi şekilde yaparım. →

* Okul aantamı ders programıma göre hazırlarım. →

* Yemekten sonra sofranın toplanmasına yardım etmem. →

HAYAT BİLGİSİ

①

ORTAK KULLANIM ALANLARI

Herkesin kullanımına açık alanlara **ortak kullanım alanı** denir:

- Hastaneler
- Parklar
- Okullar
- Piknik alanları
- Otobüs durakları
- Sinema ve tiyatro salonları
- Kütüphaneler
- Spor salonları

- Ortak kullanım alanları herkese açık alanlardır.
- Ortak kullanım alanlarını kurallarına uygun ve temiz kullanmalıyız.
- Ortak kullanım alanlarında bulunan araçlara zarar vermemeli, ve zarar verenleri uyarmalıyız.
- Kütüphanelerden aldığımız kitapları yıpratmamalı ve zamanında geri vermeliyiz.
- Okulumuzdaki araçları özenli kullanmalı ve asla zarar vermemeliyiz.
- Toplu taşıma araçlarında ve duraklarda insanları rahatsız etmemeliyiz.
- Sinema ve tiyatro salonlarında yüksek sesle konuşmamalıyız.
- Parklardaki oyuncaklara zarar vermemeli, bozulmuş yıpranmış alanlar varsa yetkililere haber vermeliyiz.
- * Ortak kullanım alanlarının zarar görmesi halinde ülkemizin ekonomisi de zarar görür.

KONU ETKİNLİĞİ

1. Okullar bize hangi alanda hizmet verir?
- A) Ulaşım B) Eğitim C) Eğlence

2

2- Aşağıdaki cümleleri uygun sözcüklerle tamamlayalım.

yüksek ses

otobüs durakları

açık

eğlence

 Parklar _____ alanında hizmet veren ortak kullanım alanıdır.

 Sinema ve tiyatro salonlarında _____ le konuşmamalıyız.

 Ortak kullanım alanları herkese _____ alanlardır.

 _____ nda bekleyenleri rahatsız etmemeliyiz.

3- Aşağıdaki ortak kullanım alanlarını hizmet verdiği alanlarla eşleştirelim.

Hastaneler
Parklar
Okullar
Otobüsler
Sinemalar

Sanat
Ulaşım
Sağlık
Eğitim
Eğlence

4- Aşağıdaki davranışlardan doğru olanlara **D** yanlış olanlara **Y** yazalım.

() - Sinema ve tiyatro salonlarındaki esyalara zarar vermem.

() - Okuldaki sıraları karalarım.

() - Kütüphanede yüksek sesle konuşmam.

() - Piknik alanlarında yerlere çöp atarım.

HAYAT BİLGİSİ

①

ORTAK KULLANIM ALANLARI TEKRAR ETKİNLİĞİ

A- Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle dolduralım.

- Ortak kullanım alanlarını korumam _____ bir davranıştır.
- Okullar, parklar, camiler _____ kullanım alanlarıdır.
- Ortak kullanım alanları _____ hayatının önemli bir parçasıdır.
- Sinema ve tiyatro salonlarındaki eşyalara _____ vermem.
- Ortak kullanım alanlarını _____ tutmalıyız.

B- Aşağıdakilerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazalım.

- () Okullar, hastaneler, parklar sadece kulananlarındır.
- () Ortak kullanım alanlarını her zaman korurum.
- () Oyun parklarında tüm çocuklar oynayabilir.
- () Kütüphane, sinema, tiyatro gibi yerlerde sessiz olmalıyız.
- () Okuldaki sıramız sadece bize aittir.

C- Aşağıdakilerden hangisi ortak kullanım alanı değildir?

- A) Camiler
- B) Hastaneler
- C) Evimiz

(2)

D- Aşağıdakilerden hangisi eğitim alanında hizmet veren ortak alandır?

- A) Parklar
- B) Hastaneler
- C) Okullar

E- Aşağıdaki ortak alanlardan hangisinin hizmet alanı farklıdır?

- A) Sağlık Ocakları
- B) Kütüphaneler
- C) Hastaneler

F- Aşağıda verilen ortak kullanım alanlarını hizmet alanıyla eşleştirelim.

Metro

Eğlence

Park

Eğitim

Okul

İlâşım

G- Aşağıdaki hangi araç ve gereci sınıfımızda ortak kullanmayız?

- A) Akıllı tahta
- B) Sınıf panoları
- C) Sırt çantamız

H- Ortak kullanım alanlarını dzensiz kullanan kişilerle karşılaştığımızda ne yapmalıyız?

- A) Biz de dzensiz kullanmalıyız.
- B) Uygun bir dille uyarmalıyız.
- C) Başka bir yere gitmeliyiz.

Kolay gelsin çocuklarım. Sizleri çok özledim.❤

HAYAT BİLGİSİ

-1-

MILLİ BİRLİK VE BERABERLİĞİMİZ

Milli birlik ve beraberlik milletçe birliği, bütünlüğü belirtir. Tarihimizde milli birlik ve beraberliğimize örnek olan pek çok olay vardır. Bunların başında **Çanakkale Zaferi** ve **Kurtuluş Savaşı** gelir. Türk halkı **Mustafa Kemal**'in önderliğinde büyük bir milli birlik ve beraberlik örneği göstermiştir. Bizler de ulusça kutladığımız bayramlarda atalarımızın bu kahramanlıklarını anarak milli birliğimizi pekiştiririz.

♥ Kurtuluş Savaşı Öncesi

- Birinci Dünya Savaşı sona ermiş, yurdumuz işgal edilmeye başlamıştı.
- Milli birlik ve beraberliğin sağlanması için milli mücadele başladı.
- **Mustafa Kemal Bandırma Vapuru** ile yola çıkarak 19 Mayıs 1919 tarihinde **Samsun**'a ayak bastı.

♥ Kurtuluş Savaşı

- Milletimiz **Mustafa Kemal**'in önderliğinde büyük bir milli birlik örneği göstermiştir.
- Yurdumuz düşmanlardan kurtarılmıştır.
- Kurtuluş Savaşımızdaki gibi başarılı ve güçlü olabilmek için milli birlik ve beraberlik içinde yaşamak çok önemlidir.
- 15 Temmuz 2016 tarihinde, devletimiz, milletimize karşı bir saldırı yapılmıştır. Bu saldırıya halkımız, devletimiz, ordumuz karşı koymuştur. Düşmanların milletimizi bölmeye izin verilmemiştir.

"Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır."

Mustafa Kemal ATATÜRK

KONU ETKİNLİĞİ

-2-

1. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle dolduralım.

Samsun

birlik

Kurtuluş

Mustafa Kemal

- Türk halkı _____ önderliğinde milli mücadele ile milli birlik örneği göstermiştir.
- Toplumlara güçlü yapan en önemli özellik _____ olmalarıdır.
- _____ Savaşı milli birlik ve dayanışma ile kazanılmıştır.
- Mustafa Kemal 19 Mayıs 1919 tarihinde _____'a ayak basmıştır.

2. Kurtuluş Savaşı hangi olayla başlamıştır?

- A) Ankara'nın başkent olması.
- B) Atatürk'ün Samsun'a çıkması.
- C) TBMM'nin açılması.

3. Mustafa Kemal milli mücadeleyi başlatmak için Samsun'a hangi vapurla gitmiştir?

- A) Beşiktaş Vapuru
- B) Denizli Vapuru
- C) Bandırma Vapuru

4. Demokrasi ve Milli Birlik Günü hangisidir?

- A) 30 Ağustos
- B) 23 Nisan
- C) 15 Temmuz

5. Aşağıdaki ifadeleri doğru veya yanlış olarak dolduralım.

() Ülkemizin gelişmesi için milli birlik ve beraberliğin sağlanması gerekir.

{ } Birlik olabilen milletler güçlüdür.
{ } Yardımlaşarak yaptığımız işleri daha yavaş yaparız.

() Kurtuluş Savaşı'nda Türk milleti Mustafa Kemal önderliğinde büyük bir kahramanlık göstermiştir.

HAYAT BİLGİSİ

GÖÇ

①

Bir insan topluluğunun bir kentten başka bir kente, ya da bir ülkeden başka bir ülkeye taşınmasına **göç** denir.

- İnsanlar daha iyi bir yaşam isteği, eğitim, sağlık ve benzeri nedenlerle göç ederler.
- Ülkemize de bu sebeplerle göç etmiş insanlar vardır. Bu insanlar kültür farklılığı nedeniyle çeşitli zorluklarla karşılaşabilir.
- Yaşadıkları yere uyum sağlamaları için onlara yardım etmeliyiz.
- Zor durumdaki insanlara devletimiz ve sivil toplum kuruluşları yardım etmektedir.
- Ülkemize zorunlu nedenlerle göç etmiş insanların yaşam şekillerine saygı göstermeliyiz.
- Onlara yardım etmeli, uyum sağlamaları için destek olmalıyız.

KONU ETKİNLİĞİ

A- Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle dolduralım.

saygı

yiyecekleri

göç

sağlık

hoşgörü

kıyafetleri

misafirperverlik

Ülkemize gönüllü veya zorunlu _____ etmiş insanlar vardır.

Ülkemize göç etmiş insanlara _____ olmalıyız.

Ülkemize göç etmiş insanların yaşama alışkanlıkları _____ ile _____ bizimkinden farklı olabilir.

Farklılıklara _____ duymalıyız.

_____ nedeniyle insanlar ülkelerinden göç etmek zorunda kalabilir.

Ülkemizdeki insanlar göçmenlere _____ duygusuyla davranmaktadır.

②

B. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanlarına 😊 yanlış olanlarına ☹ çizelim.

Farklı kültürdeki insanlarla arkadaş olmamalıyız.
Farklı kültürdeki insanlara saygı göstermeliyiz.
Ülkemize göç eden birçok insan bizim misafirimizdir.

Ülkemize göç etmiş herkes aynı dili konuşur.
Ülkemize farklı kültürlerden insanlar göç edebilir.

C. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Farklı kültürdeki insanlar bir arada yaşayabilir.
- B) Ülkemize göçler olabilir.
- C) Zorunlu göç eden insanlara desteğe gerek yoktur.

D. İnsanlar neden göç edebilir?

- A) Daha iyi bir yaşam isteğiyle.
- B) Gezme için.
- C) Kavga etmek için.

E. Farklı kültürdeki insanların ülkemize gelip yerleşme nedenlerini boyayalım.

🍏 Eğitim görmek

🍏 Bir iş bulup kalışmak

🍏 Daha iyi bir yaşama kavuşmak

🍏 Sağlık nedeniyle taşınmak

🍏 Doğal ürünler tüketmek

🍏 Ülkesindeki savaştan kaçmak

F. Aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Ülkemize göç eden insanlara destek olmalıyız.
- B) Ülkemize göç eden insanlarla kavga etmeliyiz.
- C) Ülkemize göç eden insanlara zarar vermeliyiz.

HAYAT BİLGİSİ

-1-

ATATÜRK'ÜN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ülkemiz için bir çok alanda hizmet vermiş, çok yönlü bir liderdir.

- ♥ Planlı ve düzenliydi.
- ♥ Çalışkan ve zeki idi.
- ♥ Vatanını ve milletini çok severdi.
- ♥ Çocukları çok severdi.
- ♥ İleri görüşlü ve kararlıydı.
- ♥ Bilim ve sanata önem verirdi.
- ♥ Çok güvenilir ve sabırlıydı.
- ♥ Zorluklar karşısında pes etmezdi.
- ♥ Farklı görüşlere değer verip, kararları işbirliği içinde alırdı.
- ♥ Hoşgörü ve cesur bir liderdi.
- ♥ Olaylar karşısında ayrıntılı düşünür, akıl mantık doğrultusunda hareket ederdi.
- ♥ Azimli ve sorumluluk sahibiydi.
- ♥ Gerçekçi ve yeniliklere açıktı.
- ♥ Disiplinli ve ümitsizliğe kapılmayan bir liderdi.

ETKİNLİK

1. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanları boyayalım.

- ♥ Atatürk kararlarını alırken hızlı davranırdı.
- ♥ Atatürk insanlar arasında ayırım yapmazdı.
- ♥ Atatürk Türk halkının güvenini kazanmıştı.
- ♥ Atatürk önemli kararları tek başına alırdı.
- ♥ Atatürk çocuklara çok önem verirdi.
- ♥ Atatürk işbirliği içinde çalışmayı severdi.
- ♥ Atatürk plansız çalışırdı.
- ♥ Atatürk ağaçları çok severdi.

2. Aşağıdaki başlıkları uygun sözcüklerle tamamlayalım.

Ümitsizliğe

planlı

çalışkan

çocukları

- Atatürk _____ çok severdi.
- Atatürk düzenli ve _____ bir liderdi.
- Mustafa Kemal Atatürk _____ yer vermemişti.
- Atatürk _____ ve zeki biriydi.

3. Aşağıdakilerden hangisi Atatürk'ün kişilik özelliklerinden değildir?

- A) Merhametli
- B) Aceleci
- C) Çalışkan

4. "Yurt toprağı sana herşey feda olsun" Atatürk'ün bu sözü hangi özelliğini gösterir?

- A) Çocuk sevgisini
- B) Planlı çalışmasını
- C) Vatanseverliğini

5. Atatürk kadınlara seçme ve seçilme hakkını getirmiştir. Bu durum Atatürk'ün hangi özelliğini gösterir?

- A) Yenilikçi olmasını
- B) Sanatsever olmasını
- C) Merhametli olmasını

Çocuklar geleceğimizin güvencesi, yaşama sevincimizdir. Bugünün çocuğunu, yarının büyüğü olarak yetiştirmek insanlık görevidir.
Mustafa Kemal ATATÜRK

HAYAT BİLGİSİ ATATÜRK'ÜN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ 2

1-

Atatürk'ün Davranışı

- 1- Türk milletini bağımsızlık düşüncesi etrafında toplamıştır.
- 2- Ülkesi için gece gündüz çalışmıştır.
- 3- Türk milletini ve vatanını çok sevmiştir.
- 4- Asla pes etmemiştir.
- 5- Ülkemizin kalkınmasını sağlamıştır.
- 6- Türk halkı onun yanında olmuştur.

Kişilik Özelliği

- Birleştiricilik
Çalışkanlık
Vatanseverlik
Kararlılık
İleri görüşlülük
Güvenilirlik

ETKİNLİK

- 1- Aşağıdaki cümlede verilen boşluğa uygun ifadeyi yerleştirilim.

ailesi | kendisi | milleti

Mustafa Kemal Atatürk vatani ve _____ için çalıştı.

2- Atatürk önemli kararları arkadaşlarına danışarak alırdı. Bu Atatürk'ün hangi özelliğini gösterir?

- A) Çalışkanlık
- B) İşbirlikçilik
- C) Vatanseverlik

3- Atatürk tüm zorluklara rağmen yurdumuzu kurtarmıştır. Bu Atatürk'ün hangi özelliğini gösterir?

- A) Kararlılık
- B) Sanatseverlik
- C) Açık sözlülük

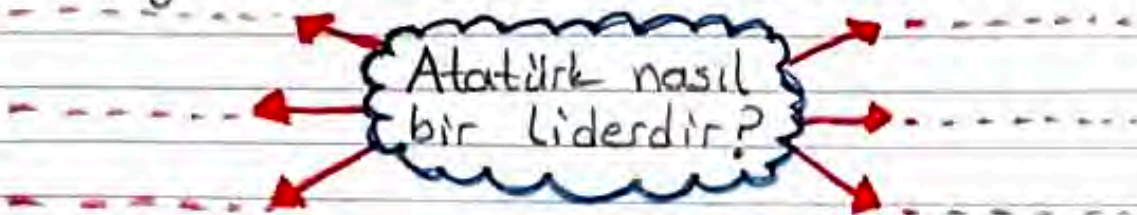
4- Aşağıdaki cümlelerden doğru olanları kırmızıya, yanlış olanları maviye boyayalım.

- ☐ Atatürk zorluklar karşısında kararından vazgeçmezdi.
- ☐ Atatürk'ün çocukları sevmesi planlı olmasıyla ilgilidir.
- ☐ Atatürk kararlarını alırken sabırlı davranırdı.
- ☐ Atatürk çocuklara ve doğaya çok değer verirdi.
- ☐ Atatürk sabırsız ve düzensizdi.
- ☐ Atatürk'ün yenilikler yapması bir liderlik özelliğidir.
- ☐ Atatürk disiplinli ve planlı çalışırdı.

5- Aşağıdakilerden hangisi Atatürk'ün çocukları çok sevdiğini gösteren bir örnektir?

- A) Atatürk'ün çok çalışkan olması
- B) Atatürk'ün ileri görüşlü olması
- C) 23 Nisan'ı çocuklara bayram olarak ilan etmesi.

6- Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

HAYAT BİLGİSİ -1- ÜLKEMİZE HİZMET ETMİŞ KİŞİLER

Ülkemize farklı alanlarda hizmet vermiş birçok kişi vardır. Bu kişilerin ortak özellikleri şunlardır:

- ♥ Ülkelerini çok sevmeleri.
- ♥ Çalışkan olmaları
- ♥ Araştırmayı sevmeleri
- ♥ Lider olmaları
- ♥ Çalıştıkları alandaki sorunları fark etmeleri
- ♥ Sorunu çözmeye çalışmaları
- ♥ Olumsuzluklar karşısında yılmamaları
- ♥ Disiplinli olmaları

1. **PİRİ REİS**: Gemiyle dünyanın birçok yerine gitmiş, gittiği yerleri not almıştır. Birçok ülkede kullanılan dünya haritasını çizmiştir.
2. **MEHMET AKİF ERSOY**: İstiklal Marşımızı yazan milli şairimizdir.
3. **ENGİN ARIK**: Fizik profesörüdür. Bor ve toryum madenleriyle ilgili çalışma yapmıştır.
4. **ZİHNİ DERİN**: Yaptığı çalışmalarla Rize'de çay yetiştiriciliğini sağlamıştır.
5. **JALE İNAN**: Türkiye'nin ilk kadın arkeologudur. Ülkemizdeki birçok tarihi şehirlerin kazı çalışmalarını yapmıştır.
6. **VECİHİ HÜRKÜŞ**: Türkiye'nin ilk uçak tasarımcısıdır. İlk yerli uçağı yapmıştır.
7. **NENE HATUN**: Rusların Erzurum'u işgaline karşı halk direnişinin simgesi haline gelmiş Türk kadın kahramanıdır.
8. **NURİ DEMİRAG**: Ülkemize demiryollarının yapılmasını sağlamıştır. Soyadını Atatürk vermiştir.
9. **NAİM SÜLEYMANOĞLU**: Rekor kırarak dünya şampiyonu olan halter sporcumuzdur. 8 kez dünya şampiyonu olmuş, 46 kez dünya rekoru kırmıştır.

ETKİNLİK

- 2 -

1. Aşağıdakilerden hangisi ülkemize hizmet etmiş bilim insanlarının ortak özelliği değildir?
A) Araştırmacı B) Sabırsız C) Çalışkan
2. Engin Arık aşağıda verilen madenlerden hangisiyle ilgili çalışmamıştır?
A) Toryum B) Demir C) Bor
3. Rize'de çay yetiştiriciliğin öncüsü olmuş, çayın babası olarak bilinen kişi kimdir?
A) Naim Süleymanoğlu
B) Zihni Derin
C) Nene Hatun
4. Türkiye'nin ilk uçak tasarımcısı kimdir?
A) Mehmet Akif Ersoy
B) Sabiha Gökçen
C) Vecihi Hürkuş
5. Halter sporunda dünya şampiyonu olmuş "Cep Herkülü" olarak bilinen sporcumuz kimdir?
A) Jale İnan
B) Nuri Demirağ
C) Naim Süleymanoğlu
6. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazalım.
() Piri Reis dünyayı yürüyerek gezmiştir.
() Mehmet Akif Ersoy milli şairimizdir.
() Jale İnan Türkiye'nin ilk kadın arkeoloğudur.
() Vecihi Hürkuş Türkiye'nin ilk arabasını yapmıştır.
() Nuri Demirağ'a soyadını Atatürk vermiştir.
() Engin Arık bor ve toryum madenleriyle çalışmıştır.
() Çay tarımının öncülüğünü Zihni Derin yapmıştır.
() Nene Hatun Türk ressamıdır.

HAYAT BİLGİSİ

1.

BITKİ VE HAYVANLARIN HAYATIMIZDAKİ ÖNEMİ

BITKİLERİN ÖNEMİ

- Besinlerimizin çoğunu bitkilerden elde ederiz. Bitkilerin köklerini, yapraklarını, tohumlarını veya meyvelerini yiyerek besleniriz.
- Bitkiler kökleri ile hem toprak kaymasını hem de sel sularının zararlarını önlemeye yardımcı olur.
- İhtiyacımız olan oksijene bitkiler tarafından sağlanır.
- Köklerini tükettiğimiz bitki örnekleri → Havuç, patates
- Yaprğını tükettiğimiz bitki örnekleri → Ispanak, pırasa
- Tohumunu tükettiğimiz bitki örnekleri → Fasulye, nohut
- Meyvesini tükettiğimiz bitki örnekleri → Elma, armut

HAYVANLARIN ÖNEMİ

- Büyümek ve gelişmek için hayvansal gıdalara ihtiyacımız vardır. Et, süt, yumurta, bal bunlar arasında yer alır.
- Hayvanlar bazen de bize arkadaşlık eder.
- Taşımacılıkta da hayvanlardan yararlanılabilir.

✿ Besinler 2'ye ayrılır.

Bitkisel Besinler

Meyve
Sebze
Tahıl
Baklagil
Bitkisel yağ

Hayvansal Besinler

Et
Süt
Yumurta
Bal

Bitki ve Hayvanların Diğer Yararları

1. Ağaçlardan kağıt, kurşun kalem, defter, kitap gibi birçok ürün elde edilir.
2. Evimizde ve okulumuzda kullandığımız mobilyaların bazıları ağaçtan yapılır.
3. Pamuk, keten gibi bitkilerden elde edilen iplerden kumaş yapılır.
4. Birçok ilacın yapımında bitkiler kullanılır.
5. Ağaçlar bazı hayvanlar için yuva olurlar.
6. Ormanlar havayı temizler.
7. Bazı hayvanların yününden faydalanılır.
8. Doğanın dengesini sağlamada bitki ve hayvanların önemli görevleri vardır.

ETKİNLİK

1. Aşağıdakilerden hangisi bitkisel bir besin değildir?
 A) Bezelye
 B) Bal
 C) Fasulye
2. Aşağıdakilerden hangisi bitki ve hayvanların ortak faydalarındandır?
 A) Gübünden yararlanılması
 B) Eşya yapımında kullanılması
 C) Besin kaynağı olması
3. Aşağıdakilerden hangisi bitkilerin yararlarındandır?
 A) Kağıt, kalem yapımında kullanılır.
 B) Taşımacılıkta kullanılır.
 C) Yumurtadan bitkilerden olur.
4. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?
 A) Süt, yumurta bal hayvansal besindir.
 B) Tereyağ bitkisel besindir.
 C) Bazı hayvanların yününden faydalanılır.

5. Aşağıdaki tabloyu uygun örneklerle dolduralım.

Meyve	
Sebze	
Tahıl	
Baklagiller	
Bitkisel yağ	

6. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle dolduralım.

süt

ormanlar

yuva

havuc

et

- ★ Ağaçlar bazı hayvanlar için _____ olurlar.
- ★ _____ hayvansal besine örnektir.
- ★ Köklerini tükettiğimiz bitkilerden _____ çok sağlıklıdır.
- ★ _____ havayı temizler.
- ★ İnek, koyun ve keçi den _____ elde edebiliriz.

7. Aşağıdaki hayvanlardan hangisinin yününden faydalanırız?

- A) Köpek
- B) Kedi
- C) Koyun

8. Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanları kırmızıya yanlış olanları maviye boyayalım.

- ☐ İnsanlar için tüm bitkiler besin kaynağıdır.
- ☐ Süt, yumurta ve et hayvansal besinlerdir.
- ☐ Zeytin yağı ve ayıçek yağı bitkisel yağdır.
- ☐ Fasulye ve nohut baklagillere örnektir.
- ☐ Birçok ilacın yapımında bitkiler kullanılır.

Bitkileri ve hayvanları koruyalım.

HAYAT BİLGİSİ

1.

MEYVE VE SEBZELERİN YETİŞME KOŞULLARI

Tarım elverişli olan sınırları belirli toprak parçasına tarla, tarlalarda ürün yetiştirilmesine tarım, bu işle uğraşanlara çiftçi denir.

- Meyve ve sebzelerin suya, güneşe ve beslenmeye ihtiyaçları vardır.

- Hepsinin ihtiyaç duyduğu ısı ve su miktarı farklıdır.

Buğday, ilkbahar döneminde filizlenmek ve büyümek için yağış ister. Yaz döneminde ise olgunlaşmak için kurak ve sıcak bir ortam ister.

- Çay bitkisi ise her mevsim bol yağış istediği için ülkemizde bol yağış alan Rize ve yöresinde yetişir.

-

Elma, armut, patates gibi meyve ve sebzeler soğuk hava şartlarına dayanıklı olduğu için ülkemizin pek çok yerinde yetiştirilebilir.

- Domates ılık ve sıcak her yerde yetişir.

- Tükettiğimiz meyvelerin çoğu ağaçta yetişir. Elma, mandalina, portakal, limon bunlardan bazılarıdır.

- Çilek gibi bazı meyveler toprak üstünde böğürtlen gibi bazı meyvelerde çalı şeklindeki dikenli bitkiler üzerinde yetişir.

- Domates, biber, patlıcan ve salatalık toprak üstünde, havuç, patates, turp ise toprak altında yetişir.

- Bitkilerden iyi verim almak için sulama, gübreleme, budama ve ilaçlama gibi işlemler yapılmalıdır.

- Sebzeler ve bazı meyveler seralarda ve plastik örtülerin altındada yetiştirilebilir.

ETKİNLİK

2.

1. Tarıma elverişli, sınırları belirli toprak parçasına ne denir?

- A) Park B) Tarla C) Dağ

2. Toprak üzerinde ürün yetiştirilmesine ne denir?

- A) Eğlence B) Tarım C) Pazarcılık

3. Aşağıdakilerden hangisi sıcak havada yetişir?

- A) Elma B) Çay C) Portakal

4. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Sebzeler kış aylarında yetiştirilmez.
B) Buğdayın yetiştirilmesi için ilkbaharda yağmur yağması gerekir.
C) İlkemizde birçok çeşit sebze ve meyve yetişir.

5. Çilek nerede yetişir?

- A) Toprak altında
B) Toprak üstünde
C) Ağaçta

6. Tarımla uğraşan kişilere ne denir?

- A) Bankacı B) Öğretmen C) Çiftçi

7. Aşağıdaki sebze ve meyveleri yetiştikleri yere göre yerleştirelim.

elma turp salatalık patates armut

domates seftali patlıcan havuç

Ağaçta Yetişenler

Toprağın Üstünde Yetişenler

Toprağın Altında Yetişenler

•
•
•

•
•
•

•
•
•

HAYAT BİLGİSİ

YÖN BULMA

①

Belirli bir yere göre bulunan yer veya tarafa yön denir. Yönler Güneş'in durumuna göre belirlenir.

Yön Bulma Yöntemleri

1. Güneşe göre yön bulma

Güneş'in doğduğu tarafa sağ kolumuzu uzatırsak;

- Sağ kolumuz doğuyu,
- Sol kolumuz batıyı,
- Ön tarafımız kuzeyi,
- Arka tarafımız ise güneyi gösterir.

2. Gölge yöntemi ile yön bulma

Güneşli bir günde öğle vakti güneş tam tepede iken yere dikilen bir aubuğun gölgesinin bulunduğu taraf kuzeyi gösterir.

3. Kutup Yıldızı ile yön bulma

Bulutsuz, açık havada gece gökyüzünde gördüğümüz en parlak yıldız Kutup Yıldızı'dır. Kutup Yıldızı kuzeyi gösterir. Diğer adı Demirkazık'tır.

4. Ağaç ve kayalarla yön bulma

Ağaçların ve kayaların yosun tutan tarafları kuzeyi gösterir.

3

6. Aşağıdaki yöntemlerden hangisini gündüz kullanamayız?

A) Ağaçlar B) Kutup Yıldızı C) Pusula

7. Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Kutup Yıldızı kuzeyi gösterir.

B) Karınca yuvalarındaki toprak yığınları kuzeyi gösterir.

C) Kayaların yosunlu tarafı batıyı gösterir.

8. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle dolduralım.

kuzey

pusula

gece

yön

• Belirli bir yere göre bulunan yer veya tarafı _____ denir.

• Ağaçların yosun tutmuş tarafı _____ yönüdür.

• _____ en güvenilir yön bulma aracıdır.

• _____ yönümüzü bulmak için kutup yıldızından yararlanabiliriz.

9. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanları kırmızıya yanlış olanları maviye boyayalım.

- ☐ Bir yeri tarif ederken yönlerden yararlanabiliriz.
- ☐ Güneşin bulunduğu konumdan yön belirleyemeyiz.
- ☐ Ağaç ve kayalardaki yosunlar doğu yönündedir.
- ☐ Kutup Yıldızının diğer adı Demirkazık'tır.

Sağ elimde güneş doğar doğudan
Sol elimde güneş batar batıdan
Önem **kuzey** olur böyle durursam
Arkam **güney** olur yönlerim tamam.

HAYAT BİLGİSİ

DOĞAL ÇEVRE - YAPAY ÇEVRE

1.

- Doğada var olan, insanlar tarafından değiştirilmemiş yerlere doğal çevre denir Dağlar, denizler, göller, akarsular, okyanuslar doğal çevreye örnektir.
- İnsanlar tarafından oluşturulmuş yerlere ise yapay çevre denir Okullar, yollar, parklar, köprüler, barajlar yapay çevredir.

İnsanların Doğaya Olumlu Etkileri

- İnsanlar, ağaçlar dikerek, parklar ve bahçeler yaparak çevreyi güzelleştirirler.
- İnsanlar çevreyi temiz tutarak doğayı korurlar.
- Sokakta yaşayan hayvanlara barınak yapar ve yiyecek sağlarlar.
- İnsanlar nesli tükenmekte olan hayvanları koruma altına almalıdır.

Doğayı Olumsuz Etkileyebilecek Durumlar

- Yeni tarım alanları açmak, odun elde etmek, ev eşyası yapmak için ağaçların kesilmesi ormanlara zarar verir.

- Piknik yapanların ateşi söndürmemesi gibi nedenlerle çıkan yangınlar ormanları yok edebilir.
- Sanayi ve evsel atıkların çevreye bırakılması doğayı olumsuz etkiler.
- Bazı atıklar uzun yıllar toprakta çürümez ve çevreye canlılara zarar verir.
- Denizlere bırakılan atıklar buradaki canlıların yaşam alanlarını kirletir.

ETKİNLİK

- 2 -

1. İnsanlar tarafından değiştirilmemiş çevre hangisidir?
A) Yapay Çevre B) Doğal Çevre C) Ekolojik Çevre

2. Aşağıdakilerden hangisi doğal çevreyi olumlu etkiler?
A) Ağaç dikmek B) Ağaç kesmek C) Piknik yapmak

3. Aşağıdakilerden hangisi insanların doğaya olumlu etkilerindendir?
A) Kullanılan temizlik ürünlerinin denizlere karışması
B) Ağaç dikerek yeşil alanlar oluşturulması
C) Yeşil alanların azalması.

4. Aşağıdakilerden hangisi nesli tükenmekte olan hayvanlardandır?
A) Panda B) Köpek C) Güvercin

5. _____ alanları arttırmak doğal çevreyi olumlu etkiler. Bu ifadeye noktalı yere hangisi gelmelidir?
A) Konut B) İnşaat C) Yeşil

6. Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle dolduralım

koruma denizlere yangınlar doğayı

- İnsanlar çevreyi temiz tutarak _____ korurlar.

- Nesli tükenmekte olan hayvanları _____ altına almalıyız.

- _____ bırakılan atıklar buradaki canlıların yaşam alanlarını kirletir.

- Piknik sonrası söndürülmeyen ateşle çıkan _____ ormanları yok edebilir.

7. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yapay çevreler hiçbir zaman doğaya zarar vermez.
- B) Sokak hayvanlarını korumak doğaya olumlu etkidir.
- C) Çevreyi temiz tutmak doğaya olumlu etkidir.

HAYAT BİLGİSİ

DOĞAYI KORUYALIM

- Canlıların sağlıklı bir hayat sürdürebilmeleri için beslenmeye, temiz su ve havaya ihtiyaçları vardır.
- Canlılar ihtiyaçlarını doğadan karşılar.
- Bu yüzden doğayı korumak hepimizin görevidir.
- Günümüzde hava, su ve toprak kirliliği çeşitli nedenlerle artmıştır.

Hava Kirliliğini Önlemek İçin

- Ağaç dikmeliyiz.
- Güneş, rüzgâr ve sudan elde edilen enerji kaynakları kullanmalıyız.
- Kısa mesafeli yerlere yürüyerek gitmeliyiz.
- Toplu taşıma araçlarını kullanmalıyız.

Toprak Kirliliğini Önlemek İçin

- Çöpleri çöp kutusuna atmalıyız.
- Metal, cam, plastik ve kağıt atıkları geri dönüşüm kutularına atmalıyız.
- Piller bittiği zaman atık pil kutusuna atmalıyız.
- Tarım ilaçlarının dikkatli kullanılmasını sağlamalıyız.

Su Kirliliğini Önlemek İçin

- Denizleri, gölleri, akarsuları kirletmemeliyiz.
- Su kaynaklarını temiz ve dikkatli kullanmalıyız.
- Suyu tasarruflu kullanmalıyız.
- Atık yağları lavabolara dökmemeliyiz.

★ Ormanları korumak, ağaçlara zarar vermemek doğanın korunması için çok önemlidir.

★ Hayvanları korumak doğanın korunması için çok önemlidir.

★ Enerji tasarrufu yapmak doğanın korunması için çok önemlidir.

2.

• Çevrenin korunması ile ilgilenen ve çalışma yapan birçok vakıf vardır.

• TEMA, ÇEKÜL, ÇEVKO bu vakıflardan bazılarıdır.

TEMA VAKFI: Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı kısaca TEMA ağaçlandırma ve doğal varlıkların korunmasını amaçlamaktadır.

ÇEKÜL: Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtım Vakfı kısaca ÇEKÜL, toprakları ve doğal hayatı korumayla ilgili çalışmalar yapmaktadır.

ÇEVKO: Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı kısaca ÇEVKO, ambalaj atıklarının kazanılmasıyla ilgili çalışmalar yapmaktadır.

ETKİNLİK

1. Aşağıda verilen ifadelerden çevreyi korumaya yönelik olanları boyayalım.

Fidan dikmek

Enerji kaynaklarını israf etmek

Çevre eğitimine önem vermek

2. Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı'nın kısaltılması nedir?

A) ÇEVKO

B) ÇEKÜL

C) TEMA

3. Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtım Vakfı'nın kısaltılması nedir?

A) ÇEKÜL

B) TEMA

C) ÇEVKO

4. Toprak kirliliği.....hayvanlara ve insanlara zarar verir.

Yukarıdaki noktalı yere hangisi gelmelidir?

A) Oyuncaklara

B) Atıklara

C) Bitkilere

5. Aşağıdakilerden hangisi doğayı olumsuz etkiler?

- A) Bilinçsiz avlanma.
- B) Ağaçlandırma yapma
- C) Geri dönüşüme özen gösterme

6. Aşağıdakilerden hangisi çevrenin olumsuz değişimine yol açmaz?

- A) Ormanların yok olması
- B) Düzensiz ve plansız ev yapılması
- C) Evsel atıkların ayrıştırılması

7. ağaçlar çevre geri dönüşüm temiz

Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle dolduralım.

* İnsanların ve diğer canlıların içinde yaşadığı ortama _____ denir.

* Kağıt, cam, pil, metal ve plastik atıkları _____ kutusuna atmalıyız.

* Sağlıklı bir yaşam için çevremizi _____ tutmalıyız.

* _____ hava kirliliğinin azalmasını sağlar.

8. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazalım.

() Fabrikalar havayı kirliletmek için bacalarına filtre takmalıdır.

() Suya karışan fabrika atıklarını balıklar çok sever.

() Evsel atıklarımızı çöp kutusuna atmalıyız.

() TEMA Vakfı ambalaj atıklarıyla ilgilenir.

() Yeşil alanların artması hava kirliliğini azaltır.

() Su kaynaklarını korumalı ve suyu tasarruflu kullanmalıyız.

() Çevremizi korumak için tedbirler almalıyız.

() Hayvanların temiz havaya ve suya ihtiyacı yoktur.

